Archive of SID.ir

ACCOUNTING, FINANCE AND COMPUTATIONAL INTELLIGENCE

Investigating the Impact of Managerial Narcissism on Earnings Quality with the Moderating Role of Corporate Governance in Companies Listed on the Iraq Stock Exchange

1. Mohammed Ibrahim Jebur Al-Abboodi: PhD Student, Department of Accounting, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

2. Mohsen Dastgir*: Professor, Department of Accounting, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran. Email: dastmw@yahoo.com (Corresponding Author)

3. Akeel Hamza Habeeb Almagtome: Assistant Professor, Department of Accounting, Najaf Branch (Iraq), University of Kufa, Najaf, Iraq

4. Mohammad Alimoradi: Assistant Professor, Department of Accounting, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

Article history

Received: 14 September 2024

Revised: 2 November 2024

Accepted: 17 November 2024

Published: 30 November

Abstract:

The objective of this study was to examine the impact of managerial narcissism on earnings quality, taking into account the moderating role of corporate governance in companies listed on the Iraq Stock Exchange. Two methods—document analysis and library research—were used to collect information and data. The library research method was employed for preliminary studies and to develop the theoretical framework and literature review by referring to books, journals, theses, and articles. Document analysis was used to gather data for testing the research hypotheses by accessing the Central Bank of Iraq, audited financial statements of companies listed on the Baghdad Stock Exchange, and the website of the Iraq Stock Exchange. The statistical population of this study included all companies listed on the Baghdad Stock Exchange during the period from 2016 to 2021. A systematic elimination method was used for sampling. To analyze the data and test the hypotheses, multiple regression analysis was applied using EViews software. The results of the first hypothesis test at a 5% error level showed that managerial narcissism has a significant effect on earnings persistence. An increase in managerial narcissism in Iraqi companies can lead to a decline in earnings quality. The results of the second hypothesis test at the 5% error level revealed that CEO narcissism does not have a significant effect on corporate governance; therefore, the second hypothesis is rejected. Furthermore, the results of the third hypothesis test indicate that corporate governance negatively moderates the relationship between CEO narcissism and corporate earnings quality. Corporate governance is an independent assurance activity designed to add value and improve organizational operations and can act as a driver of corporate earnings quality.

Keywords: Managerial Narcissism, Earnings Quality, Corporate Governance, Companies Listed on the Iraq Stock Exchange

Citation: Jebur Al, M. I., Dastgir, M., Habeeb Almagtome, A. H., & Alimoradi, M. (2024). Investigating the Impact of Managerial Narcissism on Earnings Quality with the Moderating Role of Corporate Governance in Companies Listed on the Iraq Stock Exchange, *Accounting, Finance and Computational Intelligence,* 2(3), 16-32.

Copyright: © 2024 by the authors. Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

Extended Abstract

Introduction

In recent decades, the personality traits of managers, particularly narcissism, have attracted significant attention in the fields of management, finance, and corporate governance. Managerial narcissism refers to a set of psychological characteristics such as excessive self-admiration, an inflated sense of superiority, a craving for attention and admiration, and a lack of empathy toward others. Scholars have highlighted that narcissistic managers often make decisions prioritizing personal image and short-term recognition rather than long-term organizational health, potentially undermining earnings quality and corporate transparency (Kalbuana et al., 2023; Kontesa et al., 2021). Prior studies suggest that narcissistic tendencies among CEOs are associated with opportunistic earnings management, aggressive tax avoidance strategies, and lower conservatism in financial reporting (Chang et al., 2023; Lin et al., 2022).

Earnings quality, defined as the degree to which reported earnings reflect a firm's true economic performance, is a key concern for investors and regulators. Low earnings quality is often linked to manipulative practices and poor transparency, increasing information asymmetry and risk for stakeholders (Hong et al., 2022; Salehi et al., 2022). There is growing empirical evidence indicating that narcissistic CEOs can pose significant risks to earnings quality by manipulating reported figures to serve their self-interest and reinforce their self-image (Li et al., 2024; Wan et al., 2021).

However, scholars also argue that corporate governance mechanisms can act as important moderating forces in this relationship. Robust governance structures—such as independent boards, effective audit committees, and transparent ownership structures—may restrain opportunistic managerial behavior and mitigate the adverse effects of CEO narcissism on earnings quality (Kouaib et al., 2022; Zengin-Karaibrahimoglu et al., 2021). Prior research indicates that governance mechanisms, when properly enforced, improve accountability, enhance monitoring, and limit managers' ability to manipulate financial outcomes (Lee, 2021; Rahman, 2022).

Nevertheless, results across contexts remain mixed. Some studies have found weak or non-significant moderating effects of governance on the narcissism–earnings quality link, particularly in developing or transitioning markets where institutional frameworks are still evolving (Arianpoor & Yazdanpanah, 2023; Ghayour et al., 2022). In such environments, governance mechanisms may be ineffective or underdeveloped, providing narcissistic managers more room to engage in opportunistic behaviors (Javeed et al., 2022).

Given this backdrop, the present study seeks to examine the impact of managerial narcissism on earnings quality while accounting for the moderating role of corporate governance in companies listed on the Iraq Stock Exchange. This research contributes to the literature by focusing on an emerging market context where governance institutions are still maturing, offering a novel perspective on the interplay between managerial personality traits and governance structures (Shirokova et al., 2023; Tanko, 2023; Yang et al., 2023). The findings can inform policy makers, investors, and regulators aiming to enhance transparency and accountability in similar institutional environments.

Methods and Materials

The present study employs a quantitative research design, using secondary data collected through document analysis and archival records. The statistical population includes all companies listed on the Iraq Stock Exchange between 2016 and 2021. A systematic elimination method was applied to obtain the final sample of firms with complete data over the study period. Data regarding managerial narcissism, earnings quality, and corporate governance variables were collected from audited

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

financial statements, corporate governance disclosures, and reports published by the Iraq Stock Exchange and Central Bank of Iraq. Managerial narcissism was measured using established proxy indicators derived from archival data. Earnings quality was assessed using persistence measures of reported earnings. Corporate governance was operationalized using variables such as board independence, presence of audit committees, and ownership concentration. The hypotheses were tested using multivariate regression analyses with the help of EViews software.

Findings

The results of the first hypothesis test demonstrated a statistically significant relationship between managerial narcissism and earnings quality at the 5% significance level. Specifically, higher levels of managerial narcissism were associated with lower earnings quality. This finding suggests that narcissistic managers in Iraqi listed firms tend to manipulate earnings or engage in opportunistic accounting practices to enhance their personal image and satisfy their desire for recognition, ultimately leading to reduced reliability and persistence in reported earnings.

The second hypothesis examined the direct relationship between managerial narcissism and corporate governance structures. The analysis revealed that managerial narcissism does not have a significant direct effect on corporate governance in the context of Iraqi listed firms, as indicated by the non-significant regression coefficients at the 5% error level. This result implies that, in the Iraqi institutional context, managerial personality traits do not significantly shape or alter formal governance mechanisms, possibly due to weak enforcement, lack of board independence, or the dominance of controlling shareholders.

The third hypothesis tested the moderating role of corporate governance in the relationship between managerial narcissism and earnings quality. The results indicated that corporate governance negatively moderates this relationship. In other words, stronger governance structures weakened the negative effect of managerial narcissism on earnings quality. Firms with more independent boards, active audit committees, and higher transparency experienced a reduced adverse impact of narcissistic managerial behavior on reported earnings. These findings align with theoretical propositions emphasizing the monitoring and disciplinary functions of effective governance in mitigating managerial opportunism.

Discussion and Conclusion

The results of this study confirm prior research suggesting that narcissistic managerial traits can undermine earnings quality through increased propensity toward opportunistic and manipulative financial practices. This pattern resonates with findings from previous studies which identified narcissistic managers as risk factors for lower transparency and higher volatility in reported earnings (Chang et al., 2023; Kalbuana et al., 2023; Kontesa et al., 2021).

Interestingly, the absence of a significant relationship between managerial narcissism and governance structures points to the weakness of formal institutional mechanisms in influencing or constraining the personal attributes of top managers in emerging markets such as Iraq. Unlike mature markets where regulators and active boards can reshape managerial incentives, in Iraq, structural constraints or cultural factors may insulate managers from external pressures, thereby limiting governance effectiveness (Arianpoor & Yazdanpanah, 2023; Ghayour et al., 2022).

Nevertheless, the significant moderating role of corporate governance observed in this study highlights its potential as a corrective tool. Even within weak institutional settings, certain governance structures can partially restrain the negative effects of managerial narcissism. This finding supports theoretical frameworks that argue governance mechanisms are crucial

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

for aligning managerial actions with stakeholder interests, particularly in contexts prone to opportunistic managerial behavior (Kouaib et al., 2022; Zengin-Karaibrahimoglu et al., 2021).

These results carry implications for policy makers and corporate stakeholders in emerging markets. Strengthening board independence, enforcing audit committee effectiveness, and enhancing shareholder rights can be viable pathways to improving earnings quality and reducing managerial excesses. Future reforms may focus on capacity building within boards, regulatory oversight, and fostering transparency norms to minimize the influence of managerial narcissism on corporate financial outcomes.

Overall, the study advances the understanding of how managerial personality traits intersect with governance structures to shape earnings quality, offering practical guidance for improving corporate oversight in developing capital markets.

Authors' Contributions

Authors equally contributed to this article.

Acknowledgments

Authors thank all participants who participate in this study.

Declaration of Interest

The authors report no conflict of interest.

Funding

According to the authors, this article has no financial support.

Ethical Considerations

All procedures performed in this study were under the ethical standards.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

حسابداری، امور مالی و هوش محاسباتی

بررسی تاثیر خودشیفتگی مدیریت بر کیفیت سود با توجه به نقش تعدیلگری حاکمیت شرکتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بهادار عراق

تاریخچه مقاله

تاریخ دریافت: ۲۴ شهریور ۱۴۰۳

تاریخ بازنگری: ۱۲ آبان ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش: ۲۷ آبان ۱۴۰۳

تاریخ انتشار: ۱۰ آذر ۱۴۰۳

۱. محمد ابراهیم جبر العبودی: دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

۲. محسن دستگیر*: استاد، گروه حسابداری، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران، ایمیل: **dastmw@yahoo.com** (نویسنده مسئول)

۳. عقیل حمزه حبیب المجتومی: استادیار، گروه حسابداری، واحد نجف (عراق)، دانشگاه کوفه، نجف، عراق

۴. محمد علیمرادی: استادیار، گروه حسابداری، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بررسی تاثیر خودشیفتگی مدیریت بر کیفیت سود با توجه به نقش تعدیلگری حاکمیت شرکتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بهادار عراق بود. جهت گردآوری اطلاعات و داده‌ها از دو روش اسناد کاوی و کتابخانه‌ای استفاده شد.از روش کتابخانه‌ای جهت انجام مطالعات مقدماتی و تدوین مبانی نظری و ادبیات تحقیق با مراجعه به کتابها، مجلات، پایان‌نامه‌ها و مقالات و از روش اسناد کاوی نیز جهت جمع‌آوری داده‌های مربوط به آزمون فرضیه‌های تحقیق با مراجعه به بانک مرکزی عراق و صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار بغداد و مراجعه به سایت بورس سهام عراق استفاده گردید.جامعه آماری این تحقیق کلیه شرکت ¬های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار بغداد در بازه زمانی سال¬های ۲۰۱۶ – ۲۰۲۱ بود. برای نمونه¬گیری از روش حذف سیستماتیک استفاده شد و جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها از رگرسیون چند متغیره با بکارگیری نرم افزار ایویوز استفاده شد. نتایج بررسی فرضیه اول در سطح خطای ۵٪ نشان داد خودشیفتگی مدیران تاثیر معناداری بر پایداری سود دارد.. افزایش خودشیفتگی مدیریت در شرکت های عراقی می‌تواند باعث کاهش کیفیت سود در شرکت شود؛ نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش در سطح خطای ۵٪ نشان داد که خودشیفتگی مدیر عامل تاثیر معناداری بر حاکمیت شرکتی ندارد ؛ لذا فرضیه دوم رد می¬شود همچنین نتایج آزمون فرضیه سوم پژوهش حاکی از این است که حاکمیت شرکتی رابطه منفی بین خودشیفتگی مدیرعامل و کیفیت سود شرکت‌ها را در جهت کاهشی تعدیل میکنند. حاکمیت شرکتی یک فعالیت مستقل اطمینان بخش است که برای ارزش افزایی و بهبود عملیات سازمان طراحی شده است و میتواند محرکی برای کیفیت سود شرکتی باشد.

کلیدواژگان: خودشیفتگی مدیریت، کیفیت سود، حاکمیت شرکتی، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بهادار عراق

شیوه استناددهی: جبر العبودی، محمد ابراهیم.، دستگیر، محسن.، حبیب المجتومی، عقیل حمزه.، علیمرادی، محمد. (۱۴۰۳). بررسی تاثیر خودشیفتگی مدیریت بر کیفیت سود با توجه به نقش تعدیلگری حاکمیت شرکتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بهادار عراق. *حسابداری، امور مالی و هوش محاسباتی*، ۲(۳)، ۳۲-۱۶.

مجوز و حق نشر: © ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

مقدمه

در دهه‌های اخیر، بررسی ویژگی‌های روان‌شناختی مدیران و تأثیر آن‌ها بر تصمیمات کلان سازمانی به موضوعی محوری در ادبیات مالی و حسابداری تبدیل شده است. در این میان، خودشیفتگی مدیران اجرایی، به‌ویژه مدیران عامل (CEO)، به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های روان‌شناختی مهم در تبیین رفتارهای مدیریتی در حوزه‌هایی چون کیفیت سود، افشای مالی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی و عملکرد مالی شناخته شده است (Al-Shammari et al., 2022; Kontesa et al., 2021). خودشیفتگی مدیران که اغلب با ویژگی‌هایی همچون احساس برتری، نیاز به تحسین مداوم، و عدم حساسیت نسبت به دیدگاه‌های دیگران همراه است، می‌تواند به صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر فرآیندهای تصمیم‌گیری مالی در سازمان‌ها تأثیرگذار باشد (Chang et al., 2023; Lin et al., 2022).

یکی از مهم‌ترین حوزه‌هایی که به‌شدت تحت تأثیر ویژگی‌های روانی مدیران قرار دارد، کیفیت سود است. کیفیت سود به معنای دقت و قابلیت اتکای گزارش‌های مالی در بازتاب واقعی عملکرد اقتصادی شرکت است. مطالعات نشان داده‌اند که خودشیفتگی مدیران می‌تواند منجر به رفتارهایی نظیر دستکاری سود و استفاده از روش‌های حسابداری فرصت‌طلبانه شود (Kalbuana et al., 2023; Salehi et al., 2022). به طور خاص، مدیران خودشیفته تمایل دارند با اعمال مدیریت سود، تصویر بهتری از عملکرد شرکت به نمایش بگذارند و از این طریق جایگاه حرفه‌ای و اجتماعی خود را تقویت کنند (Hong et al., 2022; Kouaib et al., 2022).

در این زمینه، چارچوب‌های نظری مبتنی بر روان‌شناسی سازمانی و تئوری عامل–کارگزار، خودشیفتگی را به‌عنوان یک متغیر کلیدی در انحرافات رفتاری مدیران شناسایی کرده‌اند که در شرایط نبود سازوکارهای نظارتی مؤثر، ممکن است منجر به کاهش شفافیت مالی و کیفیت گزارش‌گری شود (Jiang et al., 2022; Zengin-Karaibrahimoglu et al., 2021). به همین دلیل، توجه به سازوکارهای تعدیل‌گر نظیر حاکمیت شرکتی در تبیین رابطه بین خودشیفتگی مدیران و کیفیت سود اهمیت فراوانی دارد.

حاکمیت شرکتی به‌عنوان مجموعه‌ای از فرایندها، سیاست‌ها و ساختارهای نظارتی، با هدف حفظ منافع ذی‌نفعان و کاهش تضادهای نمایندگی میان مدیران و مالکان طراحی شده است. وجود سازوکارهای قوی حاکمیت شرکتی همچون هیئت‌مدیره مستقل، کمیته حسابرسی مؤثر، و ساختار مالکیت شفاف می‌تواند آثار منفی خودشیفتگی مدیران را تعدیل کند و از انحراف در گزارش‌گری مالی جلوگیری نماید (Khaksar et al., 2022; Lee, 2021; Rahman, 2022). برخی مطالعات نشان داده‌اند که هیئت‌مدیره فعال و دارای تنوع جنسیتی می‌تواند نظارت اثربخش‌تری بر رفتارهای خودشیفته مدیران اعمال کند و با افزایش پاسخ‌گویی، از کیفیت سود محافظت نماید (Javeed et al., 2022; Schopohl et al., 2021).

مطالعات اخیر نیز تأکید کرده‌اند که ساختارهای قوی حاکمیتی می‌توانند نقش تعدیل‌گر مهمی در روابط بین ویژگی‌های شخصیتی مدیران و پیامدهای عملکردی شرکت ایفا کنند (Kouaib et al., 2022; Zengin-Karaibrahimoglu et al., 2021). به عنوان نمونه، یافته‌های (Azevedo et al., 2024) حاکی از آن است که تفکیک نقش رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل می‌تواند رابطه بین خودشیفتگی مدیران و مدیریت سود را تضعیف نماید. از سوی دیگر، وجود ساختار متمرکز قدرت مدیریتی و نبود تنوع در ترکیب هیئت‌مدیره می‌تواند اثرات منفی خودشیفتگی را تقویت کند (Ramzi et al., 2023; Thesing & Velte, 2021).

با این حال، برخی پژوهش‌ها نیز به رابطه پیچیده‌تر و غیرخطی میان خودشیفتگی و رفتارهای سازمانی اشاره کرده‌اند. به‌عنوان نمونه، مطالعه (Al-Shammari et al., 2022) نشان می‌دهد که رابطه بین خودشیفتگی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی می‌تواند به‌صورت منحنی U معکوس باشد؛ بدین معنا که سطوح متوسطی از خودشیفتگی ممکن است به عملکرد مطلوب منجر شود، اما سطوح بالا یا پایین آن می‌تواند اثرات منفی داشته باشد. این یافته‌ها ضرورت بررسی شرایط زمینه‌ای و عوامل تعدیل‌گر را برجسته می‌سازد.

از منظر بومی نیز، در کشورهایی نظیر عراق که بازار سرمایه در حال توسعه است و ساختارهای حاکمیتی هنوز در حال نهادینه شدن هستند، بررسی این روابط از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ساختار ضعیف نظارتی، عدم شفافیت نهادی، و تمرکز قدرت در دست مدیران اجرایی، از جمله عواملی هستند که می‌توانند زمینه‌ساز بروز رفتارهای فرصت‌طلبانه ناشی از ویژگی‌های روان‌شناختی نظیر خودشیفتگی باشند (Arianpoor & Yazdanpanah, 2023; Ghayour et al., 2022).

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

در چنین فضایی، کیفیت سود به‌عنوان شاخصی کلیدی در ارزیابی عملکرد مالی و تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران، ممکن است به شدت تحت تأثیر ویژگی‌های فردی مدیران قرار گیرد. مطالعات متعدد تأیید کرده‌اند که خودشیفتگی می‌تواند منجر به انتخاب روش‌های حسابداری کمتر محافظه‌کارانه، تأخیر در افشا، و حتی تحریف اطلاعات مالی شود (Li et al., 2024; Wan et al., 2021). همچنین، در چنین شرایطی، حاکمیت شرکتی می‌تواند نقش حیاتی در کنترل این آثار ایفا کند و از کاهش اعتماد سرمایه‌گذاران و نوسانات بازار جلوگیری نماید.

بر این اساس، هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر خودشیفتگی مدیریت بر کیفیت سود با توجه به نقش تعدیل‌گر حاکمیت شرکتی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار عراق است.

روش پژوهش و مواد

این پژوهش از لحاظ ماهیت توصیفی–همبستگی و از لحاظ روش شناسی از نوع شبه تجربی و در حوزه پژوهش‌های پس رویدادی و اثباتی حسابداری قرار دارد. این پژوهش با استفاده از اطلاعات واقعی صورت می‌گیرد و چون می‌تواند در فرایند استفاده از اطلاعات کاربرد داشته باشد، نوعی پژوهش کاربردی محسوب می‌شود.

فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر می‌باشد:

۱. خودشیفتگی مدیریت بر کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بهادار عراق تاثیر منفی و معناداری دارد.

۲. خودشیفتگی مدیریت بر حاکمیت شرکتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بهادار عراق تاثیر منفی و معناداری دارد.

۳. حاکمیت شرکتی بر رابطه بین خودشیفتگی مدیریت و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بهادار عراق تاثیر گذار است.

جامعه آماری این پژوهش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار عراق در طی سال‌های ۲۰۱۶ الی ۲۰۲۱ می‌باشد. نمونه این مطالعه با توجه به موضوع آن، از نوع نمونه‌گیری حذفی است که در آن شرکت‌های انتخاب شده با توجه به محدودیت‌های ذکر شده در ذیل از بین مجموعه‌ای از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار عراق انتخاب می‌گردد:

۱) به منظور قابل مقایسه بودن اطلاعات، پایان سال مالی شرکت‌ها منتهی به پایان دسامبر باشد و در بازه زمانی پژوهش تغییر سال مالی انجام نشده باشد.

۲) به منظور همگن بودن اطلاعات، شرکت‌ها از نوع بانک‌ها و موسسات اعتباری، بیمه و سایر واسطه گری‌های مالی، نباشند.

۳) اطلاعات مربوط به متغیرهای انتخاب شده در این تحقیق، قابل دسترس باشد.

۴) شرکت‌ها نباید در این بازه زمانی، وقفه معاملاتی متوالی بیش از ۶ ماه داشته باشند.

۵) شرکت‌ها باید قبل از سال ۲۰۱۶ در بورس اوراق بهادار بغداد پذیرفته شده باشند و در بازه زمانی پژوهش از بورس اوراق بهادار بغداد خارج نشده باشند.

فرایند تعیین حجم نمونه در جدول ۱ زیر ارائه شده است:

با اعمال شرایط فوق، فرایند تعیین حجم نمونه در جدول ۱ زیر ارائه شده است:

جدول ۱. تعیین حجم نمونه آماری

ردیف	شرح	تعداد شرکت‌ها
۱	تعداد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار بغداد در پایان سال ۲۰۲۱	۱۳۴
۲	شرکت‌های عضو صنایع واسطه‌گری مالی، هلدینگ و بانک‌ها و بیمه	(۶۸)
۳	شرکت‌هایی که اطلاعات مورد نیاز آن‌ها برای انجام این پژوهش در دسترس نمی‌باشد.	(۳۲)
۴	شرکت‌هایی که سال مالی آن‌ها به پایان دسامبر ختم نمی‌شود یا در بازه زمانی پژوهش تغییر سال مالی داده اند	۰
۵	شرکت‌هایی که در بازه زمانی پژوهش در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده اند	۰
حجم نمونه آماری		۳۴

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

با توجه به جدول فوق ۳۴ شرکت به عنوان نمونه آماری انتخاب گردیده که اسامی آن‌ها در پیوست شماره ۱ آمده است.

با توجه به ماهیت تحقیق جهت گردآوری اطلاعات و داده‌ها از دو روش اسناد کاوی و کتابخانه‌ای استفاده می‌شود. از روش کتابخانه‌ای جهت انجام مطالعات مقدماتی و تدوین مبانی نظری و ادبیات تحقیق از طریق مراجعه به کتاب‌ها، مجلات، پایان‌نامه‌ها و مقالات و از روش اسنادکاوی نیز برای جمع‌آوری داده‌های مربوط به آزمون فرضیه‌های تحقیق از طریق مراجعه به بانک مرکزی عراق و صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار بغداد و مراجعه به سایت www.isx-iq.net استفاده می‌گردد.

در گام اول به جهت سنجش و آزمون فرضیات، از تحلیل توصیفی داده‌ها شروع خواهیم کرد.این تحلیل میانگین (شاخص مرکزی)، انحراف معیار (شاخص پراکندگی) و حداقل و حداکثر مقادیر متغیرها است. پیش از انجام آزمون فرضیات داده‌ها از نوع پولد یا پنل بودن مورد آزمون قرار گرفتند که برای تعیین آن از آزمون اف لیمر استفاده شد. داده پانل یا ترکیبی داده‌هایی هستند که ترکیبی از داده‌های سری زمانی و داده‌های مقطعی هستند. مزیت استفاده از روش پانلی افزایش قدرت آماری ضرایب نسبت به استفاده از تجزیه و تحلیل مجزای داده‌های آماری به صورت سری زمانی یا مقطعی است. پس از مشخص شدن نوع داده‌ها از آزمون هاسمن جهت تعیین نوع اثرات آن‌ها استفاده شده است.

در این تحقیق برای آزمون فرضیه آماری از مدل رگرسیون زیر استفاده می‌شود، که این مدل به شرح زیر می‌باشد معادله پژوهش حاضر به دنبال بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی بر رابطه بین خودشیفتگی مدیر عامل بر کیفیت سود می‌باشد. لذا بدین منظور برای آزمون فرضیات پژوهش از مدل رگرسیونی ذیل استفاده می‌شود

$$\boldsymbol{earnings\ quality}_{it} = a_0 + a_1 CEO_NAR_{it} + a_2 PRICESTD_{it} + a_3 \mathrm{Size}_{it} + a_4 \mathrm{LEV}_{it} + a_5 ROE_{it} + a_6 M/B_{it} + a_7 \mathrm{BOARDSize}_{it} + a_8 Age_{it} + \varepsilon_{it}$$

$$\mathrm{CG}_{it} = a_0 + a_1 CEO_NAR_{it} + a_2 PRICESTD_{it} + a_3 \mathrm{Size}_{it} + a_4 \mathrm{LEV}_{it} + a_5 ROE_{it} + a_6 M/B_{it} + a_7 \mathrm{BOARDSize}_{it} + a_8 Age_{it} + \varepsilon_{it}$$

$$\boldsymbol{earnings\ quality}_{it} = a_0 + a_1 CEO_NAR_{it} + +a_1 CEO_NAR_{it} * \mathrm{CG}_{it} + a_2 PRICESTD_{it} + a_3 \mathrm{Size}_{it} + a_4 \mathrm{LEV}_{it} + a_5 ROE_{it} + a_6 M/B_{it} + a_7 \mathrm{BOARDSize}_{it} + a_8 Age_{it} + \varepsilon_{it}$$

متغییر وابسته:

کیفیت سود

کیفیت سود، کیفیت سود توسط معیارهای مختلفی مورد آزمون و بررسی قرار می‌گیرد و اگر در ارزیابی آن تنها از یک معیار یا مجموعه محدودی از معیارهای آن استفاده شود، ممکن است نتیجه حاصل از آزمون‌ها نادرست بوده و قابل اطمینان نباشد. بنابراین، در این تحقیق از معیار کیفیت اقلام تعهدی استفاده می‌گردد.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

کیفیت اقلام تعهدی

سود بر اساس اقلام تعهدی محاسبه و شناسایی می‌گردد. براساس رویکرد تعهدی در صورت تحقق درآمدها و وقوع هزینه‌ها می‌توان سود را گزارش کرد و از آنجا که در مبنای تعهدی لزوماً شناسایی درآمدها و هزینه‌ها همراه با دریافت و پرداخت وجه نقد نمی‌باشد و در محاسبه سود از پیش‌بینی‌ها و برآوردها استفاده می‌شود. در نتیجه معیار خوبی برای تصمیم‌های سرمایه گذاران در مورد کیفیت سود می‌باشد.

در این پژوهش از مدل دچو و دیچو (۲۰۰۲) و ام سی نیکلاس[۱] (۲۰۰۲) استفاده است. این مدل بصورت سری زمانی برای هر شرکت در هر سال تخمین زده می‌شود

$$TACC_{i,t} = \alpha + \beta_1 \frac{1}{TA_{i,t-1}} + \beta_2 \frac{CFO_{i,t-1}}{TA_{i,t-1}} + \beta_3 \frac{CFO_{i,t}}{TA_{i,t-1}} + \beta_4 \frac{CFO_{i,t+1}}{TA_{i,t-1}} + \beta_5 \frac{\Delta Sales_{i,t}}{TA_{i,t-1}} + \beta_6 \frac{PPE_{i,t}}{TA_{i,t-1}} + \varepsilon_i$$

$TACC_{i,t}$: کل اقلام تعهدی شرکت i در سال t

$TA_{i,t-1}$: کل دارایی‌های شرکت i در سال t-۱

CFO : جریان وجوه نقد عملیاتی شرکت i در سال‌های t-۱، t و t+۱

$PPE_{i,t}$: دارایی‌های ثابت شرکت i در سال t

$\Delta Sales_{i,t}$: تغییرات فروش شرکت i در سال t

از این مدل، دو نماینده برای ارزیابی کیفیت اقلام تعهدی غیر عادی بدست می‌آید که بعنوان معیار سنجش کیفیت سود در بررسی فرضیه فرعی دو تحقیق مورد استفاده قرار می‌گیرد.

AAQ : ارزش مطلق جزء خطا مدل رگرسیونی مطرح شده، برای شرکت i

AQ : انحراف معیار پنج سال جزء خطا مدل رگرسیونی مطرح شده، برای شرکت i

متغییر مستقل:

خودشیفتگی مدیر عامل (narcissism): خود شیفتگی مدیرعامل از متغیر مساحت امضای مدیرعامل محاسبه می‌گردد. رای اندازه گیری خودشیفتگی مطابق با پژوهش‌های انجام شده (مانند: هام و همکاران، ۲۰۱۷)، مربع یا مستطیلی در اطراف امضا طراحی کرده که هر طرف به نقطه ی پایانی امضا می‌رسد. بعد از انجام اینکار، مساحت ناحیه ی مربعی یا مستطیلی اندازه گیری گردیده و در نهایت بر اساس قاعده پاره تو، به دو دهک بالای مساحت امضاء مدیران هر صنعت، عدد یک اختصاص داده که بیانگر مدیران خودشیفته و به دهک‌های دیگر عدد صفراختصاص داده میشود، برای کنترل خطای امضاء مدیران عامل از میانیگن امضاءهای موجود هر یک از آن‌ها استفاده گردیده است. لازم به ذکر است امضاء مدیران عامل از گزارشات واقع در سایت کدال، یعنی گزارش فعالیت هیئت مدیره و همچنین صورت‌های مالی شرکت‌های مورد مطالعه جمع آوری شده است.

متغییر تعدیل گر:

[۳] Mc Nichols.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

جبر العبودی و همکاران

شاخص حاکمیت شرکتی (CG) با استفاده از چک لیستی شامل ۶ مولفه مرتبط که با محیط گزارشگری عراق سازگار است سنجیده می‌شود. در این بخش از روش کد گذاری و امتیاز دادن به مولفه‌ها استفاده شده است. هریک از مولفه‌های حاکمیت شرکتی امتیاز یک. یا صفر را با درنظر گرفتن تعریف عملیاتی خود کسب می‌کنند. میانگین نمرات این شش متغیر را می‌گیرید و هر شرکتی نمره آن بالای میانگین باشد حاکمیت شرکتی قوی و هر شرکت زیر میانگین باشد حاکمیت شرکتی ضعیف دارد.شاخص‌های حاکمیت شرکتی به شرح ذیل می‌باشند:

تخصص مالی هئیت مدیره: در صورت استفاده از متخصص حسابداری و مالی در هئیت مدیره عدد یک و در غیر اینصورت عدد صفر در نظر گرفته می‌شود.

کمیته حسابرسی: در صورت وجود کمیته حسابرسی عدد یک و در غیر اینصورت عدد صفر در نظر گرفته می‌شود.

موسسه حسابرسی: در صورتی که شرکت توسط دیوان محاسبات عراق یا سایر موسسات بزرگ (که تعداد شرکای آن از میانه بیشتر است) حسابرسی شود عدد یک و در غیر اینصورت عدد صفر منظور می‌گردد.

وجود سهامداران نهادی: در صورت وجود سهامداران نهادی (نظیر مالکیت بانکها و موسسات مالی و سرمایه گذاری) عدد یک و در غیر اینصورت عدد صفر در نظر گرفته می‌شود.

متغییر کنترلی:

انحراف معیار قیمت سهام: انحراف معیار قیمت سهام نسبت به میانگین قیمت

$$\sigma = \sqrt{\frac{1}{N}\sum_{i=1}^{N}(x_i - \mu)^2}$$

اندازه شرکت(Size): اندازه شرکت که از طریق LN دارایی‌های شرکت محاسبه می‌گردد.

Size=LN (Asset)

اهرم مالی (LEV): اهرم که از تقسیم کل بدهی بر دارایی شرکت بدست می‌آید.

بازده حقوق صاحبان سهام (ROE): بازده حقوق صاحبان سهام عبارت است از سود خالص تقسیم بر مقدار حقوق صاحبان سهام.

$$ROE = \frac{NET\ Incom}{Share\ Holder\ Equity}$$

نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار (B/M): ارزش دفتری به ارزش بازار: از تقسیم ارزش دفتری به ارزش بازار سهام شرکت بدست می‌آید.

$$\frac{B}{M} = (\text{Book Value})/(\text{Market Value})$$

اندازه هیات مدیره (BOARDSize): اندازه شرکت از طریق تعداد مدیران در هیات مدیره شرکت مشغول به فعالیت هستند اندازه‌گیری می‌شود.

سن شرکت (AGE): سن شرکت که از طرق اختلاف سال انجام تحقیق تا تاسیس شرکت بدست می‌آید.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

یافته‌ها

جداول ۲ و ۳ آمار توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. با توجه به جدول آمار توصیفی، کیفیت سود که متغیر وابسته پژوهش می‌باشد دارای میانه و میانگین بسیار نزدیک به هم می‌باشند . متغیر مستقل خودشیفتگی مدیر عامل می‌باشد که نشان می‌دهد با توجه به اینکه در مدل اندازه گیری تنها ۲ دهک مدیران خودشیفته می‌باشد. متغیر تعدیلگر حاکمیت شرکتی می‌باشد بیش از نیمی از شرکت‌ها نمره ۳ گرفته و بیشترین امتیاز ۵ بوده و کمترین امتیاز صفر بوده است.. در میان متغیرهای کنترلی، سن شرکت مینیمم ۰/۶۹ دارد که مربوط به اسیا سیل للاتصالات در صنعت ارتباطات و اینترنت می‌باشد که شرکتی نوین بوده که وارد بورس شده است. با مقایسه اندازه هیئت مدیره، بیش از نیمی شرکت‌ها تعداد اعضای هیئت مدیره ۷ نفر می‌باشند.

جدول ۲. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نوع متغیر	متغیر	میانگین	میانه	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
وابسته	کیفیت سود	۰/۱۸	۰/۱۴	۰/۱۴	۰/۰۰۱	۰/۶۳
تعدیل گر	حاکمیت شرکتی	۲/۵۴	۳/۰۰	۰/۰۹	۰/۰۰	۵/۰۰
	انحراف معیار سهام	۰/۱۹	۰/۱۶	۰/۱۳	۰/۰۱	۰/۸۲
	اندازه هیئت مدیره	۶/۴۶	۷/۰۰	۱/۳۲	۵/۰۰	۹/۰۰
	اندازه شرکت	۲۱/۹۱	۲۱/۷۵	۱/۹۳	۰/۰۱	۲۸/۹۹
	اهرم مالی	۰/۳۲	۰/۲۵	۰/۴۸	۰/۰۱	۰/۹۳
	عمر شرکت	۳/۴۲	۳/۳۶	۰/۲۰	۰/۶۹	۴/۳۳
	ارزش بازار به ارزش دفتری	۳/۳۵	۲/۵۰	۲/۶۶	۰/۲۷	۱۳/۶۵
	بازده حقوق صاحبان سهام	۰/۱۷	۰/۰۶	۰/۳۰	-۰/۸۶	۰/۸۸

جدول ۳. آمار توصیفی متغیرهای کیفی

نوع متغیر	متغیر	درصد صفر	درصد یک	تعداد صفر	تعداد یک
مستقل	خودشیفتگی مدیر عامل	۰/۲۲	۰/۷۸	۱۵۸	۴۶

نتایج حاصل از آزمون F لیمر، هاسمن و دوربین واتسون مدل اول پژوهش در جدول ۴به شرح ذیل ارائه شده است.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

جدول ۴. آزمون F لیمر و دوربین واتسون

آزمون مدل اول	مقدار آماره	سطح معناداری
F لیمر	۴/۵۶	۰/۰۰
ازمون هاسمن	۱۴/۶۶	۰/۱۴۴۸
دوربین–واتسون	۱/۹۷	–
آزمون وایت	۱.۰۱	۰.۲۴۰۱
آزمون مدل دوم	مقدار آماره	سطح معناداری
F لیمر	۶/۷۸	۰/۰۰
ازمون هاسمن	۱۱/۶۶	۰/۲۴۵
دوربین–واتسون	۱/۹۹	–
آزمون وایت	۱.۲۳	۰.۲۰۹
آزمون مدل سوم	مقدار آماره	سطح معناداری
F لیمر	۶/۶۶	۰/۰۰
ازمون هاسمن	۱۰/۲۲	۰/۲۹۸
دوربین–واتسون	۱/۵۱	–
آزمون وایت	۰.۹۶	۰.۳۵

با توجه مطابق با نتایج جدول شماره ۴، آزمون F لیمیر برای هر سه مدل پژوهش کمتر از ۵ درصد بوده پس داده‌ها از نوع پنل می‌باشد و برای مشخص کردن نوع برازش از ازمون هاسمن استفاده می‌شود. با توجه به اینکه سطح معنی داری بیشتر از ۵ درصد بوده از رگرسیون اثرات تصادفی استفاده می‌شود نتایج آزمون والد نشان می‌دهد خودهمبستگی سریالی وجود ندارد در نهایت، نتایج مربوط به مدل‌های پژوهش در جداول زیر نشان داده شده است.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

جدول ۵. نتایج تخمین مدل رگرسیون

فرضیه اول

$$earnings\ quality_{it} = a_0 + a_1 CEO_NAR_{it} + a_2 PRICESTD_{it} + a_3 \mathrm{Size}_{it} + a_4 \mathrm{LEV}_{it} + a_5 ROE_{it} + a_6 M/B_{it} + a_7 \mathrm{BOARDSize}_{it} + a_8 Age_{it} + \varepsilon_{it}$$

متغیر		ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	معناداری value	P-	تورم واریانس
عنوان	نماد						
عرض از مبدأ	β	-۰/۰۲۷	۰/۲۲	-۰/۲۰	۰/۹۰		-
خودشیفتگی مدیر عامل	narcissism	-۰/۱۷	۰/۰۲	-۸/۱۸	٭۰/۰۰۰		۱/۳۳
انحراف معیار سهام	PRICESTD	۰/۰۳	۰/۰۶	۰/۶۱	۰/۵۳		۱/۳۹
اندازه هیئت مدیره	BOARDSize	-۰/۰۰۳	۰/۰۰۷	- ۰/۴۱	۰/۶۷		۱/۹۷
اندازه شرکت	Size	۰/۰۰۲	۰/۰۰۴	۰/۵۵	۰/۵۸		۱/۴۶
اهرم مالی	LEV	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۷۹	۰/۴۲		۱/۵۴
عمر شرکت	AGE	۰/۰۴	۰/۰۲	۱/۸۶	۰/۰۶		۱/۲۴
ارزش بازار به ارزش دفتری	MTB	۰/۰۰۳	۰/۰۳	۱/۰۰	۰/۳۱		۱/۵۴
بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۶۹	۰/۴۸		۱/۲۴
آماره F (احتمال)	۸/۸۳ (۰/۰۰۰)		ضریب تعیین تعدیل‌شده		۰/۲۵		
آماره دوربین واتسون	۱/۹۷						
٭ معناداری در سطح ۵٪							

نتایج تخمین مدل رگرسیون فرضیه‌های دوم

$$CG_{it} = a_0 + a_1 CEO_NAR_{it} + a_2 PRICESTD_{it} + a_3 Size_{it} + a_4 LEV_{it} + a_5 ROE_{it} + a_6 M/B_{it} + a_7 BOARDSize_{it} + a_8 Age_{it} + \varepsilon_{it}$$

متغیر		ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	معناداری value	P-	تورم واریانس
عنوان	نماد						
عرض از مبدأ	β	-۰/۰۲۷	۰/۲۲	-۰/۲۰	۰/۹۰		-
خودشیفتگی مدیر عامل	narcissism	-۰/۰۱	۰/۱۲	-۰/۰۸	٭۰/۹۳		۱/۳۳
انحراف معیار سهام	PRICESTD	۰/۴۳	۰/۳۷	۱/۱۶	۰/۲۴		۱/۳۹
اندازه هیئت مدیره	BOARDSize	۰/۱۸	۰/۰۵	۳/۵۷	٭۰/۰۰		۱/۹۷
اندازه شرکت	Size	۰/۰۵	۰/۰۴	۱/۳۷	۰/۱۶		۱/۴۶
اهرم مالی	LEV	- ۰/۳۲	۰/۲۹	-۱/۱۰	۰/۲۶		۱/۵۴
عمر شرکت	AGE	-۰/۷۴	۰/۲۲	-۳/۳۹	٭۰/۰۰		۱/۲۴
ارزش بازار به ارزش دفتری	MTB	-۰/۰۳	۰/۰۲	-۱/۶۲	۰/۱۰		۱/۵۴
بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	-۰/۳۷	۰/۲۰	-۱/۸۴	۰/۰۶		۱/۲۴
آماره F (احتمال)	۴/۶۷ (۰/۰۰۰)		ضریب تعیین تعدیل‌شده		۰/۱۲		
آماره دوربین واتسون	۱/۵۱						
٭ معناداری در سطح ۵٪							

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

نتایج تخمین مدل رگرسیون فرضیه سوم

$$earnings\ quality_{it} = a_0 + a_1 CEO_NAR_{it} + +a_1 CEO_NAR_{it} * CG_{it} + a_2 PRICESTD_{it} + a_3 Size_{it} + a_4 LEV_{it} + a_5 ROE_{it} + a_6 M/B_{it} + a_7 BOARDSize_{it} + a_8 Age_{it} + \varepsilon_{it}$$

t

متغیر		ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	معناداری value	P-	تورم واریانس
عنوان	نماد						
عرض از مبدأ	β	-۰/۰۲۷	۰/۲۲	-۰/۲۰	۰/۹۰		-
خودشیفتگی مدیر عامل	narcissism	-۰/۱۷	۰/۰۲	-۸/۴۵	۰/۰۰۰*		۱/۹۸
خودشیفتگی * حاکمیت شرکتی	CG*Narcissism	۰/۰۱	۰/۰۰۷	۱/۹۶	۰/۰۵		۲/۲۳
انحراف معیار سهام	PRICESTD	۰/۰۲	۰/۰۶	۰/۴۳	۰/۶۶		۱/۴۱
اندازه هیئت مدیره	BOARDSize	-۰/۰۰۵	۰/۰۰۷	-۰/۷۱	۰/۴۷		۱/۲۴
اندازه شرکت	Size	۰/۰۰۲	۰/۰۰۴	۰/۵۰	۰/۶۱		۱/۳۸
اهرم مالی	LEV	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۷۹	۰/۴۲		۱/۹۱
عمر شرکت	AGE	۰/۰۴	۰/۰۲	۱/۸۷	۰/۰۶		۱/۵۶
ارزش بازار به ارزش دفتری	MTB	۰/۰۰۲	۰/۰۰۳	۰/۶۴	۰/۵۲		۱/۲۳
بازده حقوق صاحبان سهام	ROE	۰/۰۲	۰/۰۳	/۸۴	۰/۳۹		۱/۳۶
آماره F (احتمال)	۸/۳۹ (۰/۰۰۰)		ضریب تعیین تعدیل‌شده		۰/۲۶		
آماره دوربین واتسون	۱/۹۹						
* معناداری در سطح ۵٪							

در جدول فوق نتایج برازش مدل اول تا سوم ارائه گردیده است. چنانچه جدول فوق نشان می‌دهد سطح معنی داری آماره F کمتر از ۰/۰۵ است و مدل‌های پژوهش معنی دار است. آماره دوربین واتسون برای ۳ مدل بین ۱/۵ تا ۲/۵ می‌باشد و با توجه به اینکه تورم واریانس همه متغیرها کمتر از ۵ بوده هم خطی بین متغیرهای پژوهش وجود ندارد.

فرضیه ۱: نتایج این جدول نشان‌دهنده وجود رابطه معنادار میان خودشیفتگی مدیریت و کیفیت سود در سطح خطای ۵٪ است. زیرا میزان p-value محاسبه شده برای ضریب این متغیر مستقل تحقیق۰/۰۰می باشد و کمتر از ۰/۰۵ بدست آمده است. لذا فرضیه اول برای رابطه میان خودشیفتگی مدیریت و کیفیت سود پژوهش تأیید می‌شود. ازآن جا که ضریب متغییر تنوع محصول ۰/۱۷ - می‌باشد پس رابطه بدست آمده رابطه معکوس و معنی دار است؛ به عبارتی افزایش خودشیفتگی مدیریت در شرکت های عراقی می‌تواند باعث کاهش کیفیت سود در شرکت شود

فرضیه ۲: نتایج این جدول نشان‌دهنده وجود رابطه معنادار میان خودشیفتگی مدیریت و حاکمیت شرکتی در سطح خطای ۵٪ وجود ندارد. زیرا میزان p-value محاسبه شده برای ضریب این متغیر مستقل تحقیق۰/۹۳می باشد و بیشتر از ۰/۰۵ بدست آمده است. لذا فرضیه دوم رد می‌شود.

فرضیه۳: نتایج این جدول نشان‌دهنده وجود رابطه معنادار برای نقش تعدیل گری حاکمیت شرکتی در سطح خطای ۱۰٪ است. زیرا میزان سطح معناداری محاسبه شده برای ضریب خودشیفتگی * حاکمیت شرکتی ۰/۰۵می‌باشد و کمتراز ۰/۱ بدست آمده است. لذا فرضیه سوم نشان می‌دهد حاکمیت شرکتی رابطه بین خودشیفتگی مدیریت و کیفیت سود را درجهت کاهشی تعدیل می‌کند.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول پژوهش نشان داد که خودشیفتگی مدیریت تأثیر معناداری بر کیفیت سود دارد و این رابطه در سطح معناداری ۰.۰۵ تأیید شد. به‌عبارت دیگر، افزایش سطح خودشیفتگی مدیران عامل در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار عراق منجر به کاهش کیفیت سود می‌شود. این یافته با نتایج پژوهش‌های متعددی که خودشیفتگی را عامل افزایش تمایل به دستکاری سود و افشای انتخابی اطلاعات معرفی کرده‌اند، همخوانی دارد (Chang et al., 2023; Kalbuana et al., 2023; Kontesa et al., 2021). به‌ویژه، مدیران خودشیفته اغلب با انگیزه بهبود چهره حرفه‌ای خود در بازار سرمایه، به استفاده از روش‌های حسابداری فرصت‌طلبانه و کاهش محافظه‌کاری در گزارش‌گری روی می‌آورند (Hong et al., 2022; Salehi et al., 2022). همچنین (Zhang et al., 2021) بیان می‌کند که مدیران خودشیفته به دلیل اعتماد به‌نفس بیش از حد، تصمیماتی اتخاذ می‌کنند که ممکن است در کوتاه‌مدت سودآور به نظر برسند اما در بلندمدت به کاهش کیفیت اطلاعات مالی منجر شوند.

یافته مربوط به فرضیه دوم نیز نشان داد که رابطه معناداری میان خودشیفتگی مدیرعامل و ساختار حاکمیت شرکتی وجود ندارد. این یافته بیانگر آن است که در بافت نهادی عراق، ویژگی‌های فردی و روان‌شناختی مدیران به‌تنهایی تأثیری مستقیم بر ساختارها و کیفیت حاکمیت شرکتی ندارند. این امر را می‌توان به ضعف نهادهای نظارتی، فقدان مکانیزم‌های شفاف در ترکیب هیئت‌مدیره و محدود بودن استقلال هیئت نظارت نسبت داد (Arianpoor & Yazdanpanah, 2023; Ghayour et al., 2022). برخلاف برخی مطالعات که رابطه معناداری بین ویژگی‌های مدیریتی و شکل‌گیری ساختارهای حاکمیتی گزارش کرده‌اند (Javeed et al., 2022; Rahman, 2022)، نتایج این مطالعه حاکی از آن است که در شرایط خاص بازار سرمایه عراق، تأثیر روان‌شناسی مدیران بر نهادهای نظارتی چندان قابل مشاهده نیست. در واقع، عوامل نهادی و محیطی می‌توانند نقش تعیین‌کننده‌تری در تضعیف یا تقویت حاکمیت شرکتی ایفا کنند (Magerakis & Habib, 2022).

با این حال، آزمون فرضیه سوم نتایج قابل‌توجهی را ارائه کرد. یافته‌ها نشان دادند که ساختار حاکمیت شرکتی می‌تواند رابطه منفی میان خودشیفتگی مدیران و کیفیت سود را تعدیل کند. به‌بیان دیگر، هرچه سازوکارهای حاکمیت شرکتی در یک شرکت قوی‌تر باشد، آثار منفی ناشی از خودشیفتگی مدیران عامل بر کیفیت سود کاهش می‌یابد. این یافته با مطالعاتی که نقش تعدیل‌گری حاکمیت شرکتی را در کنترل رفتارهای مدیریتی بررسی کرده‌اند همراستا است (Kouaib et al., 2022; Zengin-Karaibrahimoglu et al., 2021). به‌ویژه، وجود هیئت‌مدیره مستقل، کمیته حسابرسی قوی، و شفافیت در ساختار مالکیت می‌تواند از خودمحوری و تصمیمات فرصت‌طلبانه مدیران بکاهد (Lee, 2021; Schopohl et al., 2021). همچنین (Azevedo et al., 2024) اشاره می‌کند که تفکیک نقش مدیرعامل و رئیس هیئت‌مدیره می‌تواند در کاهش رفتارهای خودشیفته مدیران و ارتقاء کیفیت گزارش‌گری نقش مؤثری ایفا کند.

افزون بر این، مطالعات جدیدی نیز تأکید دارند که خودشیفتگی می‌تواند رابطه‌ای غیرخطی با عملکردهای سازمانی داشته باشد؛ به‌طوری‌که سطوح پایین یا بسیار بالای آن به کاهش کیفیت عملکرد و شفافیت مالی منجر می‌شود، در حالی‌که سطوح متوسط خودشیفتگی می‌تواند باعث افزایش انگیزه و نوآوری شود (Al-Shammari et al., 2022; Shirokova et al., 2023). در همین راستا، حاکمیت شرکتی با ایجاد تعادل میان آزادی تصمیم‌گیری مدیران و نظارت ساختاریافته، نقش کلیدی در هدایت تأثیرات روان‌شناختی به سمت رفتارهای حرفه‌ای و منطقی دارد (Tanko, 2023; Yang et al., 2023).

با توجه به ساختار نهادی بازار سرمایه عراق، می‌توان گفت تقویت حاکمیت شرکتی از طریق تدوین مقررات جامع‌تر، ارتقاء استقلال نهادهای نظارتی، و افزایش شفافیت اطلاعاتی می‌تواند به‌عنوان یک راهبرد مؤثر در کاهش تأثیرات منفی ویژگی‌های روانی مدیران، از جمله خودشیفتگی، ایفای نقش کند. همچنین با آموزش و آگاهی‌بخشی به اعضای هیئت‌مدیره و مدیران ارشد در خصوص ریسک‌های ناشی از خودشیفتگی و چگونگی کنترل آن، می‌توان به بهبود عملکرد گزارش‌گری مالی و افزایش اعتماد ذی‌نفعان کمک کرد (Li et al., 2024; Wan et al., 2021).

یکی از محدودیت‌های اصلی این پژوهش، تمرکز آن بر شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار عراق بود که به‌دلیل محدودیت در دامنه داده‌ها و عدم تقارن اطلاعاتی، ممکن است نتایج قابل تعمیم به سایر کشورها یا محیط‌های نهادی متفاوت نباشد. همچنین، سنجش خودشیفتگی مدیران به‌صورت غیرمستقیم و با استفاده از شاخص‌های ثانویه

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

صورت گرفته که احتمال دارد به بخشی از سوگیری اندازه‌گیری منجر شود. از سوی دیگر، ویژگی‌های دیگری چون سبک رهبری، هوش هیجانی یا خودآگاهی مدیران مورد توجه قرار نگرفته‌اند که می‌توانند در تبیین کیفیت سود نقش داشته باشند.

برای غنای بیشتر ادبیات موضوعی، پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آتی در کشورهای مختلف با ساختارهای نهادی متنوع انجام شود تا امکان مقایسه تطبیقی فراهم گردد. همچنین استفاده از روش‌های ترکیبی (کمّی و کیفی) و بهره‌گیری از مصاحبه با مدیران ارشد می‌تواند به درک عمیق‌تری از سازوکارهای روان‌شناختی مؤثر بر رفتارهای مالی منجر شود. بررسی نقش متغیرهای واسطه مانند فشار رسانه‌ای، رقابت در بازار، و سبک تصمیم‌گیری سازمانی نیز می‌تواند ابعاد جدیدی از روابط بین خودشیفتگی، حاکمیت شرکتی و کیفیت سود را آشکار سازد.

سازمان‌های نظارتی و قانون‌گذاران مالی در عراق می‌توانند با طراحی چارچوب‌های ارزیابی رفتاری مدیران و ملزم کردن شرکت‌ها به افشای اطلاعات مربوط به ساختار هیئت‌مدیره و تصمیم‌گیری‌های کلان، به افزایش شفافیت و اعتماد سرمایه‌گذاران کمک کنند. همچنین، گنجاندن معیارهای روان‌شناختی در فرآیند انتخاب و انتصاب مدیران ارشد می‌تواند از ورود افراد دارای ویژگی‌های ریسک‌آفرین همچون خودشیفتگی افراطی به پست‌های کلیدی جلوگیری کند. در سطح سازمانی نیز، آموزش هیئت‌مدیره و نهادینه‌سازی کنترل‌های داخلی مؤثر می‌تواند نقش تعدیل‌گر مؤثری در برابر تأثیرات منفی ویژگی‌های روانی مدیران ایفا کند.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش به ما یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌گردد.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافعی وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

References

Al-Shammari, M., Rasheed, A. A., & Banerjee, S. N. (2022). Are all narcissistic CEOs socially responsible? An empirical investigation of an inverted U-shaped relationship between CEO narcissism and corporate social responsibility. *Group & Organization Management*, *47*(3), 612-646. https://doi.org/10.1177/10596011211040665

Arianpoor, A., & Yazdanpanah, R. (2023). The impact of management practices and managerial behavioral attributes on credit rating quality. *Journal of Asia Business Studies*, *17*(4), 721-740. https://doi.org/10.1108/JABS-04-2022-0122

Azevedo, Y. G. P., Silva, M. C. G. E., & Nakao, S. H. (2024). The moderating role of duality split on the relationship between CEO narcissism and earnings management. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*. https://doi.org/10.1108/CG-06-2023-0229

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

Chang, L., Liang, R., Zhang, J., Yan, X., Tao, H., & Zhu, T. (2023). Narcissistic CEOs, dynamic capability, and green innovation. *Heliyon*, *9*(8). https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e18898

Ghayour, F., Farahany, M. H., & Shahi, S. (2022). The Efficiency of Inventory Management and Financial Distress: The Interactive Role of Management Behavioral Strains. *Iranian Journal of Management Studies*, *15*(2).

Hong, J. K., Lee, J. H., & Roh, T. (2022). The effects of CEO narcissism on corporate social responsibility and irresponsibility. *Managerial and Decision Economics*, *43*(6), 1926-1940. https://doi.org/10.1002/mde.3500

Javeed, S. A., Latief, R., Cai, X., San Ong, T., Qian, S., & Haq, A. U. (2022). What is the role of the board sustainable committee for corporate social responsibility? The moderating effect of gender diversity and ownership concentration. *Journal of Cleaner Production*, *379*, 134710. 10.1016/j.jclepro.2022.134710

Jiang, Y., Zhang, L., & Tarbert, H. (2022). Does top management team media exposure affect corporate social responsibility? *Frontiers in psychology*, *13*, 827346. 10.3389/fpsyg.2022.827346

Kalbuana, N., Taqi, M., Uzliawati, L., & Ramdhani, D. (2023). CEO narcissism, corporate governance, financial distress, and company size on corporate tax avoidance. *Cogent Business & Management*, *10*(1), 2167550. https://doi.org/10.1080/23311975.2023.2167550

Khaksar, J., Salehi, M., & Lari DashtBayaz, M. (2022). The relationship between auditor characteristics and fraud detection. *Journal of Facilities Management*, *20*(1), 79-101. https://doi.org/10.1108/JFM-02-2021-0024

Kontesa, M., Brahmana, R., & Tong, A. H. H. (2021). Narcissistic CEOs and their earnings management. *Journal of Management and Governance*, *25*, 223-249. https://doi.org/10.1007/s10997-020-09506-0

Kouaib, A., Bouzouitina, A., & Jarboui, A. (2022). CEO behavior and sustainability performance: The moderating role of corporate governance. *Property Management*, *40*(1), 1-16. https://doi.org/10.1108/PM-01-2021-0009

Lee, J. (2021). CEO overconfidence and voluntary disclosure of greenhouse gas emissions: with a focus on the role of corporate governance. *Sustainability*, *13*(11), 6054. https://doi.org/10.3390/su13116054

Li, J. Z., Bin-Nashwan, S. A., Goi, C. L., & Ling, Y. H. (2024). How does social media improve enterprise innovation performance? The mediating role of CEO narcissism. *The Journal of High Technology Management Research*, *35*(1), 100497. https://doi.org/10.1016/j.hitech.2024.100497

Lin, F., Lin, S. W., & Fang, W. C. (2022). Impact of CEO narcissism and hubris on corporate sustainability and firm performance. *The North American Journal of Economics and Finance*, *59*, 101586. https://doi.org/10.1016/j.najef.2021.101586

Magerakis, E., & Habib, A. (2022). Environmental uncertainty and corporate cash holdings: The moderating role of CEO ability. *International Review of Finance*, *22*(3), 402-432. https://doi.org/10.1111/irfi.12355

Rahman, C. Z. U. (2022). Influence of CEOs characteristics on the earning management via moderating role of audit committee independence in perspective of Pakistan. *Webology (ISSN: 1735-188X)*, *19*(4).

Ramzi, A., Vatanparast, M., & Meshki, M. (2023). The Moderating Role of Personality Characteristics on the Relationship between Financial Motivation and Profit Management. *Iranian Evolutionary and Educational Psychology Journal*, *5*(2), 215-244. https://doi.org/10.61186/ieepj.5.2.215

Salehi, M., Rouhi, S., Usefi Moghadam, M., & Faramarzi, F. (2022). Managers' and auditors' narcissism on the management team's stability and relative corporate performance. *International Journal of Productivity and Performance Management*, *71*(4), 1490-1514. https://doi.org/10.1108/IJPPM-04-2020-0194

Schopohl, L., Urquhart, A., & Zhang, H. (2021). Female CFOs, leverage and the moderating role of board diversity and CEO power. *Journal of Corporate Finance*, *71*, 101858. https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2020.101858

Shirokova, G., Galieva, N., Doktorova, D., White, J. V., & Marino, L. (2023). Strategic entrepreneurial behaviors and firm performance: the moderating role of narcissism and Machiavellianism. *Journal of Small Business and Enterprise Development*. https://doi.org/10.2139/ssrn.4119253

Tanko, U. M. (2023). Financial attributes and corporate tax planning of listed manufacturing firms in Nigeria: moderating role of real earnings management. *Journal of Financial Reporting and Accounting*. https://doi.org/10.1108/JFRA-05-2022-0198

Thesing, J., & Velte, P. (2021). Do fair value measurements affect accounting-based earnings quality? A literature review with a focus on corporate governance as moderator. *Journal of Business Economics*, 1-40. https://doi.org/10.1007/s11573-020-01025-6

Wan, M., Zhang, Y., & Li, M. (2021). Do narcissistic employees remain silent? Examining the moderating roles of supervisor narcissism and traditionality in China. *Asian Business & Management*, 1-25. https://doi.org/10.1057/s41291-021-00153-3

Yang, L., Yang, J., Zhang, C., & Lu, L. (2023). CEO narcissism and cross-boundary growth: Evidence from Chinese publicly listed manufacturing firms. *Asian Business & Management*, 1-25. https://doi.org/10.1057/s41291-023-00246-1

Zengin-Karaibrahimoglu, Y., Emanuels, J., Gold, A., & Wallage, P. (2021). Audit committee strength and auditors' risk assessments: The moderating role of CEO narcissism. *International Journal of Auditing*, *25*(3), 661-674. https://doi.org/10.1111/ijau.12243

Zhang, L., Liang, B., Bi, D., Zhou, Y., & Yu, X. (2021). Relationships among CEO narcissism, debt financing and firm innovation performance: emotion recognition using advanced artificial intelligence. *Frontiers in psychology*, *12*, 734777. 10.3389/fpsyg.2021.734777

Archive of SID.ir